

איטש לרעהו

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לנצל ולהדפיס בלי רשות בכתב

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402

טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

שבת קודש כז אייר תשע"ט: הדלקת נרות: ירושלים 7:04 תל-אביב: 7:19 חיפה 7:12 מוצאי שבת: ירושלים: 8:21 תל-אביב: 8:24 חיפה: 8:26 ר"ת: 8:56

פרשת במדבר

קירוב רחוקים

**לקרב רחוקים ולסייע בידם לזכות
באושר הרוחני שבחיי תורה ומצוות!**

נלמד מהפסוק: "הקרב את מטה לוי" (פרק ג-ו)

ובמדרש רבה (פרק ג) הביאו חז"ל על פסוק זה את הפסוק "צדיק כתמר יפריח כארז בלבנון ישגה" ודרשוהו חז"ל על שבט לוי. וכתב בצוואת הבעל שם טוב שישנו צדיק שנמשל ל"ארז" שאף שהוא גדול בתורתו, אינו משפיע על הזולת, כארז שהוא גדול אך אינו נושא פירות. מאידך, יש צדיק שנמשל ל"תמר" שמשפיע על הרחוקים ומקרבם לאביהם שבשמים כתמר שמפריח פרי. על שבט לוי דרשו פסוק זה. שאף שהיו עוסקים בתורה כארז, היו פורחים כתמר להשפיע על הבריות ולקרבם לתורה.

ידועים דברי חז"ל (מד"ר ויקרא טז-ב) על הרוכל שהיה מחזר בעיירות ומכריז "מאן בעי למזבן סם חיים". ורבי ינאי ששמע הכרזתו, ביקש לקנות ממנו סם חיים. הראה לו הרוכל את הפסוק "מי האיש החפץ חיים..." אמר רבי ינאי: כל ימי הייתי קורא הפסוק הזה ולא ידעתי היכן הוא פשוט עד שבא הרוכל והודיעני. וצ"ע: מה חידש הרוכל לרבי ינאי שלא ידע קודם לכן?

וביאר הגרי"ש אלישיב צ"ל בדרך צחות: רבי ינאי סבור היה כי הרבצת תורה לעם תתכן רק בבית המדרש כשהתלמידים יושבים לפניו, ורק כעת ראה מחזה מיוחד: כיצד הולך רוכל בחוצות קריה ומכריז, וכל אחד פושט ידו ומבקש "הב לי סמא דחיי". והיינו, שאותו רוכל הצליח לסחוף אליו גם את האנשים שמעולם לא הגיעו לבית המדרש ולהחדיר בלבם את משמעות הפסוק.

על זה אמר רבי ינאי: "כל ימי הייתי קורא... ולא ידעתי" וכו' כי רק עתה הבין שאם רוצים להשפיע תורה בעם, צריכים להנהגתו של אותו רוכל, זה שיוצא לרחובה של עיר וכך מפיץ הוא את התורה לעם.

שאל הגאון רמ"מ שולזינגר צ"ל את הגאון רבי יצחק זילברשטיין שלט"א: איך יתכן שפעילי ה"קירוב" נכנסים לבתים חילוניים להשפיע עליהם לרשום ילדיהם לחינוך תורני ולקרבם לתורה, והרי עלולים להכשל במראות אסורות וכיו"ב?

שאל הרב זילברשטיין שאלה זו את הרב אלישיב, והשיב לו: למה רק בזה יש לו בעיה? וכי לא הולכים לקופ"ח, לבנק ולמכולת, או נוסעים בתחבורה ציבורית שגם בהם עלולים להכשל במראות אסורות, וכי זה לא מפריע לו? ואולם במקרה הנידון יש הצלה, שהרי גדול המחטיאו וכו' ובוודאי מותר ואף מצוה להכנס לבתים הללו כדי להציל, ולא להיות כאמרת חז"ל "איזהו חסיד שוטה? הרואה אשה טובעת" וכו'.

"זהיה זה שכרי"...

יהודי קשיש בשם היינמן, סיפר לבנו של הגאון רבי חיים גריינמן צ"ל את המעשה המופלא שלפנינו: "אבי המנוח ייסד 'תלמוד תורה' בעיר חיפה. בהגיעי לגיל 'בר-מצוה' נסע אבי לבני ברק כדי להזמין את החזון איש לסעודת המצוה, החזון איש שרצה לחזק ידי אבי שהקים ת"ת בחיפה, כשרוב התושבים היו רחוקים משמירת מצוות, הסכים לבוא לאירוע."

יש לציין שבתקופה ההיא נחשבה נסיעה כזו לטרחה רבה עד שאפילו נהגי מוניות סירבו לבצעה למרות התשלום הגבוה שקיבלו. ואמנם לאחר מאמצים השיג אבא נהג מונית בשם "בריק" שיסכים להביא את החזון"א לחיפה, ומכיון שלא היה דתי, התנה עמו אבי שיגיע בלבוש הולם וכשכיפה על ראשו.

ואכן הגיע הנהג כראות לביתו של החזון"א ואז גם **רבי חיים גריינמן והגר"ז רוטברג** צ"ל הצטרפו לנסיעה עם החזון"א. הנהג בריק הסייע מב"ב לחיפה, וחזרה. אך לתדהמתו הרבה של אבי כשביקש לשלם לנהג שכרו על הנסיעה, סירב לקבל כשהוא אומר: "על נסיעה כזו אינני מוכן לקחת כסף..."

אבא ניסה להבין פשר סירובו, אך הנהג בשלו: "די לי שזכיתי להסיע אדם גדול כזה ואינני מוכן לקחת תמורה על כך!" אבי לא הרפה והמשיך להפציר בו לקבל שכרו עד הפרוטה האחרונה, אך הלה התעקש וסירב לקבל, אך גם אבא התעקש.

הרהר הנהג כמה דקות ולבסוף אמר: "במשך כל הנסיעה שמעתי את הנוסעים הנכבדים מדברים רק בדברי תורה ללא שום מילה מענייני העולם הזה. הבנתי מכך שהתורה זה הדבר החשוב ביותר בעולם, ולכן אם ברצונך לשלם לי, תלמד איתי תורה לפחות חצי שעה בשבוע והיה זה שכרי..."

אבא הסכים לכך בשמחה רבה והם קבעו ללמוד. הנהג נהנה מאוד מהלימוד, ושעות הלימוד התרבו. מר בריק החל להתקרב לתורה ולמצוות, החל לשמור שבת וכשרות, עד שנעשה בעל תשובה גמור.

סיים הקשיש סיפורו והפטיר: כל בניו ונכדיו של הנהג ההוא יצאו כולם בני תורה יראים ושלמים המדקדקים בקלה כבחמורה! וכל זה ממפגש אקראי וחד פעמי עם גדולי התורה.

עפ"י מנחת שלום

לתמוך בלומדי תורה כדי שיוכלו לעסוק בתורה ללא טרדות! נלמד מהפסוק: "מטה זבולן" (פרק ב-ז)

ולכאורה, מדוע לא נאמר "ומטה זבולן" (עם ו' החיבור) כדרך שנאמר בשאר שבטים? וכתב בעל הטורים ליישב: "לפי שזבולן היה מפרנס ליששכר, וראיתי בתנחומא הטעם שלא אמר "ומטה" זבולן כמו שכתב בזבולן, ללמד שהיה זבולן עוסק בפרקמטיא ונותן לתוך פיו של יששכר, ולפיכך לא רצה הכתוב לעשותו טפל לו, לומר ששכרו גדול כמותו. וכן הוא אומר "עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר". וכתוב: "כי בצל החכמה בצל הכסף", לכן חשוב הכל כמטה אחד, וכאילו אמר יששכר מטה זבולן".

יהודי ארה"ב האמידים, ידועים מאז ומתמיד בתמיכתם הנאמנה והעקבית במוסדות התורה בארץ ובעולם. הן ישירות מהם, והן באמצעות מוסדות צדקה וחסד. ואולם אנו מוצאים שבאחת התקופות, בזמן חיותו של החפץ חיים, ביקשו להפסיק את פעילותו של אחד המוסדות הידועים הללו, והיתה סכנה מיידית ליציבות קיומם של הישיבות הקדושות ומוסדות התורה. על כן פנה אז החפץ חיים לעשירי ארה"ב באיגרת דחופה ונוקבת. וכך כתב להם בין היתר:

"אחי ורעי אנשי אמעריקא, הלא דבר זה ידוע לכם מכבר, ולפלא גדול לי אשר אינכם מחזיקים את עצמכם ואינכם שמים על לב שהנכם מאבדים בידים זכות גדולה ונשגבה כזו שהגינה עליכם ועל כלל ישראל, ומוסד נשגב זה הלא היה לשם ולתהילה לכם בכל קצווי ארץ, וא"כ פליאה גדולה היא אצלי, מדוע אתם מרפים את ידיכם מזה ואינכם חפצים לקחת חבל בעסק גדול כזה כהחזקת התורה המאשרת ונותנת חיים בעולם הזה ובעולם הבא?!"

"ואם עד עתה לא היה קשה לכם לסבול ולשאת את עול התורה הקדושה, כעת הלא מחכים ומצפים אנו לביאת משיח צדקנו, שלא רחוק היום ההוא, וימינו אלה המה "עקבתא דמשיחא", ורוב כבוד וגדולה יהיה צפוי לכם על עבודתכם הנשגבה כשיבוא וימצא את כלל ישראל שאחר כל התלאות והמצוקות ושעבוד מלכויות ועול גלויות אנו מחזיקים בתורתנו הקדושה ומשתדלים בכל כוחינו להחזיק בישיבות הקדושות ומוסדות התורה שנשארו לנו מעט מהרבה, ואשר חלק גדול בהחזקת התורה זכיתם אתם ומאוד מאוד ישמח בכם, ותהיו בוודאי בראשי הקרואים.

"אבל - ממשיך הח"ח - מה שאין כן אם תתרשלו במצוה רבה זאת ותמשכו ידיכם ממנה, כמה מהבזיון והבושה תשיגו, ותתחרטו בעצמכם חרטה גדולה למאד על אשר לא עמדתם בנסיון ולא החזקתם במעשיכם הטובים עד ביאתו, הלא בשביל זמן מועט מאד איבדתם בידים את כל הכבוד והגדולה שהייתם ראויים לו.

והוסיף החפץ חיים לפנות לנדיבי הלב אשר בארה"ב בדברים המחזקים הבאים: "אל כן אחי ורעי, חיזקו ואימצו בעד תורת אלוקינו להחזיקה ולהאדירה, כי עליכם המצוה הזאת, כי אחינו בני ישראל הנמצאים במדינות 'אירופא' הינם נמצאים במצב נורא למאוד מפני המלחמה האיומה (מלחמת העולם הראשונה) שהשאירה אחריה רושם גדול לרעה בכל המדינות, ורק אתכם אחינו בני ישראל שבארצות הברית שמר ה' מכל רע ובירך אתכם בעושר ונכסים, והנכם היום המאושרים מתוך כלל ישראל, ואתכם שלח השי"ת לפליטה לפנינו, והחובה מוטלת עליכם לבוא לעזרת אלפי התלמידי חכמים העניים היושבים לפני ה' הסובלים חרפת רעב ומחסור... ושכרם יהיה כפול מהשי"ת אם תשתדלו שימשיכו התמיכה במוסד... כמו עד עתה. עכ"ד.

ואולם העיד הגר"ש קרביץ זצ"ל, שכאשר הגיע החפץ חיים לעיר ביאליסטוק במטרה לבסס את "ועד הישיבות" שהקים שנים אחדות קודם לכן, נכנסו אליו כמה עשירים מופלגים והציעו לו שמוכנים לתת בתשלומים חודשיים את כל הסכום שמשער שיתנו כל יהודי ביאליסטוק...

החפץ חיים סירב להצעתם ואמר: "לא! התורה שייכת לכולם! גם לעניים וגם לעשירים. צריך לתת לכולם את חלקם בתורה. כולם רוצים להשתתף בהחזקת התורה..."

לתמוך בתלמיד ולא לדחותו...

פעם ביקש תלמיד עני ואביון מבגוד להתקבל לישיבת פורת יוסף. בחר אותו ראש הישיבה הגאון רבי עזרא עטיה זצ"ל ומצא כי ניחן בכשרונות נעלים ביותר ועדין לגאון ולתפארת בישראל. המליץ לקבלו לישיבה ולהעניק לו מידי חודש סכום כסף כדי שיוכל להתקיים הוא עם הוריו העניים.

ואולם באותו זמן נהגו בישיבה לא לקבל תרומות מיחידים אלא רק מה שנכנס מפירות הקדש "פורת יוסף". לפיכך ועד הנהלת הישיבה לא היה מוכן לקבל את התלמיד בגלל היותו זקוק לתמיכה ואין ביכולתם לתמוך בו.

ניגש ראש הישיבה לוועד ואמר להם: אנא אבקש מכם לחסר ממשכורתו ולתמוך בתלמיד זה ולא לדחותו. וכך הוה. הם הורידו סכום מסויים ממשכורתו והצטרף אליו גם הרב בן ציון חזן זצ"ל שהסכים גם הוא להוריד ממשכורתו. או-אז נתקבל התלמיד לישיבה.

קול יהודה

"מהיכן יקח מזון לתלמידיו?"

בשנת תש"ח נסע הגאון רבי יחיאל מיכל שלזינגר זצ"ל לאנגליה כדי לגייס כספים ל"קרן הבנין" של ישיבתו "קול תורה", על מנת להקים משכן הולם לישיבה, אשר עד אותה עת שכנה במבנים שכורים. מסעו הוכתר בהצלחה, והוא שב ארצה כשבאמתחתו סכום נכבד שיש בו כדי הקמת בנין לישיבה.

ואולם כשחזר ארצה רגשו גויים מסביב. מלחמת תש"ח היתה בעיצומה. תלמידי ישיבת קול תורה סבלו מחסור והיו שרויים במצוקה גדולה. ראש הישיבה פנה לחזון איש בשאלה: האם מותר לשנות מכספי "קרן הבנין" לכלכלת בני הישיבה?

הורה לו החזון איש שלא לשנות בפועל, אלא מכיון שמקובל להפריש עבור השד"ר סך מסויים, כגמול על טרחתו, והואיל והוא אינו נוטל לעצמו מאומה כדרכו ושיטתו, ודאי א"כ שמהאחוזים הללו יוכל לקנות מזון לתלמידיו.

מעשה איש

"כדי שלא ירעבו בני הישיבה ללחם..."

שגור היה בפיו של הרב מפוניבז' משמו של החפץ חיים: "מעולם לא נסגרה ישיבה בגלל שכלו המעות מקופתה, כי אם בגלל שיצאה נשמתה"... מכאן אתה למד, הוסיף, שכל זמן אשר נבנה תורה עם נשמה ורוח, לא תהיה אף פעם שאלת הכסף למכשול".

הנדיב ר' דב רובינשטיין תרם להגרי"ש כהנמן זצ"ל את בנין הטחנה שרכש, כדי להקים בו ישיבה לצעירים. הוא הוסיף תרומה כספית נכבדה לצורך שיפוץ הבנין ומיד יצא לחו"ל, וסבר לתומו שהשיפוצים יתבצעו מיד. ואולם במצבה הדחוק של הישיבה נאלצו להשתמש בכספי התרומה, לכלכלת התלמידים שהיתה שאלה של פיקו"נ.

כשחזר הנדיב מחו"ל, חשש הרב מפוניבז' מזעמו על כך שעדיין לא שיפצו את הבנין. פייס אותו הרב מפוניבז' במעשה שאירע עם חמוי הגאון רבי לייב זצ"ל שנתן ליהודי בפרוס חג הפסח מענק קמחא דפסחא כדי לקנות בו מצות ויין. אך בערב פסח התאונן הלה בפני רבי לייב שאין לו מצות ויין. שאלו: "מעות שנתתי לך להיכן הלכו?" התנצל העני: "מוכרח הייתי לקנות מעט יי"ש כשר לפסח להשיב נפשי, וידעתי שהרב לא יניחני בלא כזית מצה וד' כוסות!!" ובלית ברירה חזר רבי לייב ונתן לו מעות בשביל מצות ויין.

"כן אנחנו" - הפטיר הרב בחיך מאיר - "מוכרחים היינו להשתמש בכספי מר, שלא ירעבו בני הישיבה ללחם. כלום ישאיר אותנו עכשיו עם הבנין כשהוא בלתי מושלם!!" נתפייס הנדיב וברוח טובה ציווה לשכור מיד פועלים ולהתחיל בשיפוצים על חשבונם...

הרב מפוניבז'

מצוה ללמד תורה לתלמידים, גם אם אינם בניו ובני בניו!

נלמד מהפסוק: "ואלה תולדות אהרן ומשה" (פרק ג-א)

וכתב רש"י (עפ"י גמ' סנהדרין יט:): ואינו מזכיר אלא בני אהרן ונקראו תולדות משה, לפי שלמדן תורה... שכל המלמד את בן חברו תורה מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו. עכ"ל. ומוסיף הש"ה הק': ולא תאמרו "כאילו" ילדו, ולא ילדו ממש. כי אדרבה הוא ילדו בעצמו, כי אביו ואמו נתנו לו הגוף, והרב משפיע בו נשמה... על כן אשרי מי שעושה כן ולומד ומלמד בן חברו תורה, ובחינם, אז שכרו כפול מן השמים. עכ"ד.

על גודל החיוב שיש ללמד תורה לתלמידים, כותב הגאון רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל (בתפארת יהונתן עה"פ, "יום אשר עמדת לפני ה' אלוקיך") את הדברים הבאים: "יש בני אדם אשר ישבו רק בדד ללמוד מאחרים, והיינו שילמד לעצמו ולא ללמד לאחרים, באומרו, מי אנכי תולעת איש נבער מדעת שלא קניתי לי בעצמי הטוב והשלימות עד אשר אמלא כפי נחת ואז אלמד תורה לאחרים, אם כה יאמר האדם, ימיו ושנותיו יצאו וישכח התורה, כי לא ילמד האדם לעולם לאחרים..."

"אך החיוב מוטל עליך ללמד תורה לאחרים כפי שלימותך, וכל מה שחנך ה' בכל מה שידעת. וראיה לכך, מזה שהוצרך הקב"ה להקהיל את העם אצל הר סיני, זאת כדי "שילמדון אותי"... ולהורות להם שגם הם ואת בנייהם ילמדון היינו התלמידים. עכ"ד.

בספרו "עיני ישראל" הביא הגרי"א וינטרויב זצ"ל את ביאור הגר"א זצ"ל, שרב המלמד תורה לתלמידים, אין זה רק מסירת דברי התורה, אלא מהות הענין הוא שהרב מכניס מרוחו ומציאותו על התלמיד, ובונה את קומתו הרוחנית, והתלמיד נהיה "שיכפול" של הרב, כמו שהבן הוא שיכפול של אביו, כי הבן הוא "כרעה דאבוה", ורואים בו בבואה של אביו. כן הוא בדברי תורה שהתלמיד נעשה בבואה של רבו.

לאור דברים אלו שהביא הרב וינטרויב מהגר"א, נוכל להבין את אמרת חז"ל (סנהדרין קה:): "בכל אדם מתקנא חוץ מבנו ותלמידו"... בשלמא "בנו" מובן מה שאינו מקנא בו שהרי הוא חלק מעצמו, אך מדוע אינו מתקנא בתלמידו? אכן לביאורו של הגר"א מובן, שכן גם התלמיד הריהו שיכפול ובבואה של רבו ונעשה כבנו.

יסוד זה מחייב את ה"מלמד" באחריות יתירה להיות אדם נעלה ונשגב במעלותיו. כי התלמיד נעשה "בבואה" של רבו. וכמו שהעיר החזון איש (בספרו אמונה ובטחון פרק ד-טז) כי "מן המפסידים היותר עיקריים, היות מלמד לרבים בלתי שלם במדותיו. המחנך הבלתי שלם הפסדיו כפולים. בצד אחד אינו יודע תורת המוסר ואינו יודע על מה להקפיד... ואף אם לקחו טוב ונכון, אחרי שאין תוכו כבדו, אין דבריו נכנסין אל לב החניך, ולא עוד אלא שלומד [החניך] ממעשיו יותר משיעוריו..."

באחת מאיגרותיו כתב הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל: "מהחובות המוטלות על כל רב העוסק בלימוד וחינוך עם תלמידים, להכיר כל תלמיד ותלמיד את דרכו, תכונתו, טבעו ומצבו. ובכך יידע דרכי ההנהגה עמו, שאין ההנהגה שוה עם כולם כאחד. ופעמים עם יחיד זה יש להקל בפרט מסויים, ועם חברו יש להחמיר בזה."

"וכן הוא הדבר בידיעת ענינו ומצבו של כל תלמיד בביתו ובסביבתו ועם חבריו. שכל זה יכול להיות גורם בדרך ובצורת ההנהגה עם התלמיד. והרבה פעמים בידיעת פרטים אלו ימצא הרב דרך למנוע מן התלמידים קושי ודאגה המטרידים ומפריעים את הצלחתם בלימודם."

באחת משיחותיו השמיע רבי מיכל יהודה את הדברים הבאים: "התפקיד שמוטל על ראשי הישיבות והמשגיחים, הוא לשמש ולמלא גם בתור אב ואם לתלמידים, היינו להתמסר לתלמידים כדי להבטיח הצלחתם... ולכן מוטל התפקיד על הרמ"ם להיות מסורים לכל תלמיד ותלמיד, לדאוג להרנין לבו, ולהסיר מלבו את דאגותיו וטרדות נפשו, כמו אב ואם..."

"לא הקפדן מלמד..."

אחד מתלמידיו של הצדיק רבי אריה לוי זצ"ל בת"ת "עץ חיים", היה אברהם בהר"ן, לימים, מחנך דגול. את כל הצלחתו בחינוך תלה בזכותו של רבי אריה ממעשה שהיה. וכך סיפר:

בהיותו ילד הלומד בת"ת התייתם מאביו. את ארוחת הצהרים היה סועד במסעדה שבת"ת. ביום ראש חודש נהוג היה לחלק במסעדה 'פודינג שוקולד' לתלמידים. אברהם התלהב מאוד מהפודינג, שהיה מצרך יקר ונדיר בימים ההם ובמיוחד לילד עני כמוהו. על כן קרה פעם שלאחר שסיים לאכול את המנה שלו, נעמד שוב בתור בכדי לקבל מנה נוספת. זה שחילק את המנות הרגיש בכך וסטר לו על פניו. תגובת הילד על הכאב והעלבון הייתה נועזת: מתוך סערת רגשות וחוסר מחשבה, הוא בעט בחוזקה בשולחן והפיל את הסיר של הפודינג על כל תכולתו על הריצפה... לאחר מעשה התחרט מאד ומחשבות אימה ריצדו במוחו על העונש הקשה שיקבל על כך. ואולי אף יסולק מהתלמוד תורה בעקבות מעשהו החמור. הוא לא הצליח להרדם בלילה מרוב פחד מהעונש המצפה לו.

למחרת ניגש אליו רבי אריה וקרא לו לחדרו הקטן: "האם נכון שכך עשית אמש"? שאלו. "כן!" השיב הילד בבושת פנים. "ומדוע?" שאל רבי אריה. הילד השיב שמאוד רצה עוד מנה מרוב חיבתו לפודינג שוקולד ולכן עשה מה שעשה. חזר רבי אריה ושאל בקול נוקב: "ואתה תנהג כך שוב?" "לא! לעולם לא" הבטיח הילד בנחרצות.

לאחר שהרגיש רבי אריה שהילד הפנים היטב את המסר, הושיב אותו על ידו ואמר לו בחמימות ובטון אבהי: "אתה יודע גם אני אוהב מאד פודינג שוקולד!" הוא קם ממקומו והוציא מהארון שתי מנות של פודינג שוקולד, האחד העניק לילד ואת השני לעצמו, וכך ישבו הרב ותלמידו ואכלו מהפודינג...

"מחזה זו" - סיפר לימים, הרב בהר"ן - "האירה ממש את חיי. מאז גמלה בליבי החלטה שגם אני אעסוק בחינוך! אחרי שראיתי כיצד מחנך טוב יכול לשנות חיים של תלמיד!"

מתוך הספר החדש "דרך אבות"

לרחק או לקרב?

המעשה שלפנינו אירע לפני כשבעים שנה בת"ת "שארית ישראל" בפ"ת. סיפרו רבי משה שיינפלד זצ"ל: היה זה ביום ראשון כאשר שני ילדים אחים הגיעו לת"ת כבכל יום וסיפרו כבדרך אגב לחבריהם כי בשבת לאחר הקידוש, הם נסעו עם אביהם לעיר תל אביב כדי לשחות ולהשתזף בחוף הים.

עד מהרה הגיעה הידיעה לחברי ועד ההורים אשר הזדעזעו מחילול השבת והחליטו לסלק את שני האחים ממקום לימודם לאלתר.

הסופר רבי משה שיינפלד שהיה מעורה במתרחש, התאמץ והצליח להשהות ביצוע ההשעיה עד אשר ילך לשאול ולהוועץ בדעתו של החזון איש.

החזון איש השפיל עיניו והרהר דומם במשך חמש דקות רצופות. "היה זה מחזה נדיר ויוצא דופן" - סיפר רבי משה - "דרכו של החזון איש היתה לחרוץ את הכרעתו מיד ולא להשתהות במתן תשובות..."

לאחר חמש דקות, ניעור החזון איש משרעפיו, הרים את עיניו ואמר: "חיפשתי והפכתי בכל התורה כולה ובחנתי בפרוטרוט את כל עונשיו של "מחלל שבת" ולא מצאתי ביניהם כי אסור ללמד תורה לבניו..."

בנין נפש האדם

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

מעשה-נורא !

היו כפריים עניים? שאלה טובה, כנראה שהצליח לסחוט מהשווער העשיר "סידור מלא".

כך או כך, לקראת החתונה ברצונו להתרברב על הבריות הגיע לירושוב לחלק הזמנות למאורע הדרמטי של חייו. הכפריים ששו על החברה'מן שהצליח לעשות את הבלתי יאמן, ולהשתדך עם העשירים של צ'נסטחוב. כולם כרכרו סביבו, וביקשו להתחמם לאורו...

במצב זה של דברי-חנופה שנשמעו באוזניו מבוקר עד ערב, איבד כנראה את שיקול הדעת ובשלב זה עשה את טעות-חייו, או את טעות-מותו. הוא דאג שתגיע הזמנה לחתונה גם לאותה עזובה מושפלת. האם התכוון לפגוע? או שמא סתם נסחף בדמיון נוכח מעריציו הרבים? רק בוחן ליבות וכליות יודע את התשובה.

אבל בין אדם לחברו זה אש. וההזמנה שנחתה אצל עזובת-השידוך פגעה בה כמכות-אש. זה כבר היה יותר מידי עבורה. היא לא שלטה על עצמה, התפרצה וקיללה שיום חתונתה (שלה עצמה, בבוא היום) גם יהיה יום מותו.

דבר המאורע הכאוב הגיע לאוזניו. במקום להתעשת ולהפוך את העולם כיצד לתקן את הטעות, פשוט התפוצץ מצחוק.

אבל -

"יושב בַּשָּׁמַיִם יִשְׁחָק!"

* * *

חלפו מאז ארבע שנים. מ.א. חי מה שנקרא "בעושר ובאושר".

יום חתונתה של בת-הכפר לא איים עליו, ולו מחמת שהיא לא הצליחה למצוא שידוך. אך ביום בהיר נפטרה אחותה, ואז הציעו לה את גיסה האלמן. לא הייתה לא הצעה טובה יותר, והם התארסו.

בחזרה לצ'נסטחוב: מ.א. הובהל לבית החולים עקב התקפת מעיים חזקה. הרופא שבדק אותו אבחן דלקת במעי-העיוור, וקבע ניתוח מיידי.

ביום חתונתה של האומללה, שבק מ.א. חיים לכל חי על שולחן הניתוחים.

ויהי לאות על חובת הזהירות בבין אדם לחברו מחד גיסא, ועל מידת הזהירות שלא להוציא קללה מהפה מאידך גיסא - -

ירושוב הינה עיירה פולנית, לא רחוקה מהעיר לודז'. בימים ההם התגוררו בה כ-2,500 יהודים שהיוו מחצית מתושבי העיירה.

צ'נסטחוב לעומת זאת היא עיר תעשייתית מפותחת, אף היא לא מאוד רחוקה מלודז'. מספר היהודים בצ'נסטחוב היה פי עשרה מאשר בוירושוב - וגם מצבם הכלכלי היה שפיר ללא השוואה ליהודי הכפר.

למה כל זה משנה לנו?

האזינו ל"מעשה נורא" הבא!

* * *

מ.א. היה בחור שגדל בוירושוב. כולם הכירו אותו כחברה'מן. כראש-המדברים בכל אירוע ובכל מקום. הבחור הלך וגדל עד שהגיע לפרק האיש-מקדש. הוא יצא לחפש את ה"אבדה", וכמנהג העולם שבדרך כלל מוצא לו בן-כפר בת-כפר, ולא בת-עיר, כך גם מצא מ.א. כפרייה מתאימה.

אבל לפני החתונה הגיע למסקנה שאין טעם לבחור חברה'מן כמוהו לנעול את החיים שלו על וירושוב, עם בת וירושוב. לא. אין זה עבורו תכל'ס להתחתן עם נערה מבית עני, ולקיים חיים בדוגמת הוריו והוריה. לא ולא. הוא יעקור לעיר גדולה, ויפתח לעצמו חיים בחברה גבוהה - כמנהג בעלי בתים חשובים.

הוא לא שיתף בתכניותיו את בת-הכפר, לא עלה על דעתו להעביר אותה לעיר ולנסות "לאלף" אותה לחיים עירוניים מתקדמים - מה לו ול"צרה" הזאת? הוא כבר שייד "ל"אליטות"... אז הוא פשוט ניתק-מגע, ביטל את השידוך ללא כל סיבה הגונה. פגע בבת-ישראל באופן הכי חריף שיכול להיות. רחמנא לצלן.

* * *

צ'נסטחוב אכן גילתה פנים לבחור החברה'מן. אנשים שהכירו אותו - אך לא את מידותיו - התפעלו ממנו ושיבחו אותו. בחור נבון שקולט עניין. ממש לא "בן כפר"... בנוסף לכך הוא סיפר לכל מי שרצה לשמוע, וגם למי שלא, שהוא בעל ממון ואמצעים.

התרגיל הצליח. עד מהרה מצא את עצמו מתארס עם בת-טובים, כלילת המעלות וממשפחה עשירה כקורח...

החתונה הלכה וקרבה, וההכנות - כפי שנהוג אצל המשפחות העשירות. מהיכן הצליח לכסות את החלק שלו אם הוריו

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?

ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il